Authorized by — Lizenz — Izdošanas atļauja: ICD-OMBG :: Atbildīgais redaktors — Editor in-Chief: Kārlis Rabācs, vietnieks: Aleksandrs Liepa, redakcijas sekretārs: Maksis Čulītis; redaktori: Andrējs Rudzis (Minchenē), Harijs Mindenbergs (Eslingenā), Arnolds Šmits (sports), Zigurds Bārda (techniskais iekārtojums)

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 66 (73)
Piektdien, 1947. g. 5. sept.

Iznāk otrdienās un piektdienās :: Izdevējs: Bavārijas apgabala latviešu komitejas uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa:: Redakcija: Günzburg/D. Bürgerm. - Landmann - Pl. 1 & 92 :: Printed by Schwäb. Volksblatt, Günzburg/Don. Bürgerm. - Landmann-Pl. 1:: Metiens — Circulation: 8000

3 dienu apspriedes rāda, ka mēs stāvam

grūti atrisinājamu jautājumu priekšā

Angļu joslā sācies IRO skrīnings

IESNIEGUMS UN PILNSAPULCEI. — LCP ĀRKĀRTĒJĀ SESIJA SEPTEMBRĪ LEMS PAR VĒLĒŠANU KĀRTĪBU — APTAUJA PAR JAUNATNES AUDZINĀŠANAS JAUTĀJUMIEM — NESKAIDRĪBAS PAR DARBU UN IZCEĻOŠANU

Jaunās LCP vēlēšanu instrukcijas saskaņošana un apstiprināšana, skrīninga un emigrācijas un izvietošanās jautājums bija svarīgākie darba kārtības punkti, kuŗus 30. un 31. augustā paplašinātā sēdē priekšsēža prof. V. Vītola vadībā apsprieda LCK. Bez LCK abu joslu delegācijām sēdē piedalījās arī LCP prezidija locekļi, izņemot priekšsēdi A. Valdmani, kas pašlaik atrodas ārzemēs, un apgabalu komiteju priekšsēži.

1. septembrī LCK abu joslu delegāciju kopsēdē apsprieda vairākus kārtējos jautājumus.

Centrālā vēlēšanu komisija pēc LCP sesijas lēmuma Darmštatē bija izstrādājusi jauno LCP vēlēšanu instrukciju, ko sēdē pēc ilgākām debatēm ar dažiem grozījumiem apstiprināja. Instrukcija, ko galīgā veidā pieņems LCP ārkārtējā sesijā septembra otrā pusē, paredz, ka LCP ievēlama pa iecirkņiem tiešās, aizklātās vēlēšanās, pie kam vēlēšanu iecirknis aptver territoriju, kuŗā dzīvo 2000—2500 balstiesīgu latviešu. Vācijas franču josla, Austrija, Dānija un Zviedrija katra veido atsevišķu vēlēšanu iecirkni, kaut arī tur balstiesīgo skaits nesasniedz 2000. Katrs vēlēšanu iecirknis ievēl 1 LCP locekli. Kandidātus katram vēlēšanu iecirknim var uzstādīt ne mazāk kā 1/10 vēlētāju, bet LCK atzina, ka vajadzētu dot iespēju kandidātus uzstādīt arī vēlētāju grupām mazākās nometnēs, resp. ne mazāk kā 100 vēlētājiem. Katrā kandidātu sarakstā nedrīkst būt vairāk par 3 kandidātiem. Ja nav iesniegts neviens kandidātu saraksts, tad izsludināms jauns kandidātu iesniegšanas termiņš un tad kandidātus var uzstādīt arī apgabala komiteja. Vēlēšanas ir pilntiesīgas, ja tajās piedalījušies ne mazāk kā puse balstiesīgo vēlētāju. Par ievēlētu uzskatāms tas kandidāts, kas dabūjis lielāko balsu skaitu, bet ne mazāk par pusi no nodotām balsīm. LCK tomēr ir ieskatos, ka ievēlēšanai nepieciešams tikai lielākais balsu skaits. Ja pirmais vēlēšanu gājiens nedod rezultātu, tad 14 dienu laikā izsludināmas jaunas vēlēšanas, kas ir pilntiesīgas pie katra vēlētāju skaita. Paredzēti 31 vai 32 vēlēšanu iecirkņi un tikpat liels arī ievēlamo LCP locekļu skaits. Bavārijas abgabalā paredzēti 10 iecirkņi, Hesenes 2 un Virtembergas-Bādenes 3.

NESKAIDRĪBAS SKRĪNINGA JAUTĀJUMĀ

Sēdes laikā LCK amerikāņu joslas delegācijas locekļi un apgabala komiteju priekšsēži ziņoja par IRO skrīninga centriem, kas jau darbojas Rēgensburgā, Ludvigsburgā, Darmštatē, Kaselē un Minchenē un pieņem skrīņēties no IRO aprūpes līdz šim izslēgtos un vēl neskrīnētos. Cik šo skrīningu līdzšinējā gaita rāda, tad daļai skrīnēto nav piešķirts ne tiesiskais status, ne aprūpe, pie kam vissmagāk skārti tie, kuŗus apvaino par kolaborantiem. Pēc IRO statūtiem līdz šim nav arī skaidrības, vai par politiskiem bēgļiem atzītie saņems aprūpi vai nē. Nav skaidrs tāpat, vai tādu saņems visi DP. Viss tas lielā mērā atkarīgs no IRO līdzekļiem. Izredzes nav nekādas spožās. LCK vicepriekšsēdis A. Reins ziņoja, ka par skrīningiem lūgti norādījumi IRO mītnē Heidelbergā, bet arī tur nekas noteikts nav uzzināts. Līdzšinējos IRO skrīningos vēl neviens nav saņēmis apliecību, ka ir politisks bēglis, bet ir gan saņemtas apliecības par DP statusu, tikai bez aprūpes tiesībām. No tā var secināt, ka tiesiskā ziņā būs vairākas, ne tikai DP un politisko bēgļu grupas. Heidelbergā arī paskaidrots, ka principā pastāvot doma par visu DP pārskrīnēšanu, bet praksē laikam darīšot tā, ka tiem, par kuŗiem pēc armijas skrīninga rezultātiem nav šaubu, IRO apliecības izsniegs bez skrīnēšanas.

LCK norāda visiem tautiešiem, kas zaudējuši DP statusu un aprūpi un vēlas skrīnēties IRO skrīninga centros, pirms tam griezties savā apgabala komitejās.

E. Freivalds turpretim informēja, ka Austrijas amerikāņu joslā paziņota visu DP pārskrīnēšana pēc īpašām IRO instrukcijām. Anketā ap 50 jautājumu, pie kam norādīts, ka visus DP iedalīs vairākās grupās: ar DP statusu un tiesībām saņemt aprūpi, tikai ar DP statusu, tādi, kuŗiem IRO palīdzēs tikai emigrācijas gadījumā, utt. Vairāki jautājumi anketā neskaidri, piemēram, kāda pavalstniecība bijusi dzimšanas laikā. Attiecībā uz šo jautājumu kāds skrīninga ierēdnis izteicies, ka baltieši neesot nekas cits kā „techniski krievi".

LCK vicepriekšsēdis A. Trapāns ziņoja, ka angļu joslā pagājušā nedēļā kādā Hanoveras apgabala nometnē jau sācies IRO skrīnings, uz kuŗu alfabēta kārtībā jāierodas visiem DP. Nedēļas beigās saņemtas ziņas, ka skrīnings sācies arī Oldenburgas nometnēs, pie kam iztauja notiek ļoti sīki, un jautājumu smagums gulstas uz ģimenes galvu. Visvairāk iztaujāts par iemesliem, kāpēc atstāta Latvija. Pirmajā dienā iztaujātas 10 personas, pie kam 9 bez tuvākiem paskaidrojumiem pateikts, ka tās izslēgtas no IRO aprūpes. Angļu joslā stāvokli vēl pasliktina tas, ka še nav IRO vadītāju darbinieku, no kuŗiem varētu gūt skaidrību. LCK angļu joslā neuzklausa, bet Baltijas centrālās padomes pārstāvji atteikušies jautājumus ar IRO amatpersonām kārtot, jo viņi, kā angļu kontrolkomisijas ierēdņi, to nevarot darīt.

Par skrīningiem angļu joslā LCK uzdeva angļu joslas delegācijai nekavējoties nodibināt sakarus ar IRO augstāko vadību un bez tam šo jautājumu kārtot savos apgabalos arī latviešu apgabalu pārstāvjiem, bet par rezultātiem informēt LCK delegācijas vadītāju. Bez tam nolēma lūgt Baltijas centrālās padomes latviešu pārstāvjus iesniegt par skrīninga veidu un saturu ziņojumu angļu kontrolkomisijai un lūgt sūtni Zariņu Londonā gādāt par LCK autorizēšanu angļu joslā.

(Beigas 2. lpp.)

Latviešu iesniegums ASV valstsvīriem

AMERIKAS SIEVIEŠU ORGANIZĀCIJAS MAINĪJUŠAS SAVU NOSTĀJU DP UZŅEMŠANĀ

1938. g. uz Ameŗiku aizbraukušais latviešu baptistu draudžu mācītājs Viljams Fetlers ieguvis ASV pavalstniecību un mainījis savu uzvārdu — tagad tas saucas Basils Malofs. Viņš Vašingtonā vada krievu bībeles biedrību. Nesen B. Malofs piedalījies ASV kongresa komisijas sēdē, kas apspriedusi likumprojektu par DP uzņemšanu Amerikā. Apspriedē, kuŗā piedalījies arī ārlietu ministrs Maršals un kaŗa ministrs Patersons, Malofs nolasījis plašu memorandu par DP uzņemšanu ASV. Vēlāk memorands iespiestā veidā izdalīts visiem senātoriem, kongresa locekļiem un pārējām amatpersonām, kas strādā pie DP problēmas atrisināšanas. Titullapā iespiesta Brīvības statuja, zem kuŗas lasāmi vārdi: „Sūtu bezpajumtniekus, vētras svaidītos pie manis". Memorandā autors ierosina 400.000 DP uzņemt vienā gadā, jo DP jau ilgi nīkuši Vācijas nometnēs un nevarot likt gaidīt vēl 3—4 gadus. Visi iecelotāji būšot krietni strādnieki un arī apzinīgi valsts pilsoņi.

Memorandā plaši norādīts uz pārestībām, ko baltieši DP izcietuši un vēl turpina ciest Vācijas nometnēs. Tani iespiests arī raksts par Latvijas archibīskapa prof. T. Grīnberga dzīvi un darbu Vācijā. Memorandam vēl izmantota kāda latvieša skice, kuŗā norādīts, ka latvieši paļaujas ASV valstsvīru taisnīgajam lēmumam.

Amerikas sieviešu organizāciju pārstāvju kongress, kas agrāk bija pieņēmis lēmumu pret DP uzņemšanu ASV, nesen savu nostāju mainījis. Sasaukts jauns kongress, kas nolēmis atbalstīt Stretona likumprojektu par 400.000 DP uzņemšanu. Pēc lēmuma pieņemšanas kongresa prezidente izteikusies: „Sirdsapziņa mūs uzvarēja. Mēs nevaram domāt tikai par savu personīgās dzīves komfortu; bet reāli jāpalīdz arī DP. Sirsnīgi sveicam viņus un aicinām uz ASV."

ASV brīdinās grieķus

Vai Caldarisa vienas partijas valdība iegūs parlamentā vajadzīgo vairākumu, tas noskaidrosies šinīs dienās, jo nedēļas sākumā paredzētā parlamenta sesija atlikta uz ceturtdienas vakaru. Jautājums, ka parlaments reaģēs uz Caldarisa pieprasītu uzticības votumu, bija neskaidrs vēl ceturtdienas pēcpusdienā. Starplaikā Caldaris jau sācis darboties un izdevis likumu par preses cenzūru, lai novērstu valsts drošībai kaitīgu ziņu izplatīšanu, un aizliedzis valsts ierēdņiem streikot, jo bija zināms, ka ierēdņi ceturtdien grib sākt streiku lielāku algu dēļ.

Grieķijā ieradies ASV ārlietu ministrijas Tuvo austrumu un Āfrikas nodaļas vadītājs Hendersons. Viņš tūlīt sācis apspriedes ar Grieķijas karali un politiķiem. INS ziņo, ka viņš ASV valdības uzdevumā stingri brīdinās grieķus izbeigt savstarpējos politiskos strīdus par valdību, jo pretējā gadījumā ASV varot arī pārtraukt palīdzību šai valstij. Amerikāņi ir nemierā ar preses brīvības ierobežošanu. Kaut arī amerikāņiem esot stratēģiskas intereses Grieķijā, tomēr varētu aizkavēt kongresa piekrišanu turpmākai palīdzībai. Tā pati aģentūra tomēr piebilst, ka grieķu politiķi, it sevišķi Caldarisa piekritēji, šiem draudiem īsti netic, jo domā, ka ASV pārāk cieši saistījušies, lai tagad uzreiz atkāptos.

St&Str, NYT

Parakstīts Amerikas aizsardzības pakts

Otrdienas rītā astoņpadsmit Amerikas nācijas Rio de Žaneiro svinīgi parakstīja Amerikas aizsardzības paktu. ASV vārdā to parakstīja ārlietu ministrs Maršals. Prezidents Trumens otrdien uz kaujas kuģa „Misūri" deklarēja, ka šis pakts pasaulei pierādot, ko Amerikas tautas grib, ka tās ir nolēmušas mieru uzturēt.

Amerikas aizsardzības konferences dalībniekiem Petropolisā prezidents Trumens pirms tam paskaidroja, ka ASV tikpat konsekventi piedalīsies visos miera centienos, cik sīksti tās centušās pēc militārām uzvarām. ASV saglabāšot savu militāro stiprumu, ka pierādījumu tam, cik nopietni tās uztver savus UN chartas izrietošos pienākumus. ASV vienmēr bijušas pret ieroču varas pielietošanu, bet to nedrīkstot iztulkot par apņēmības trūkumu vai par pamudinājumu citiem atļauties sev kādu rīcību pret pasaules miera principiem. ASV ne vien neaizmirsīs savus pienākumus UN chartas ietvaros, bet arī nepieļaus, ka citi tās saistības novārtā.

NYHT, BBC

Rezultāti Ungārijā

Parlamenta vēlēšanās Ungārijā pagājušā svētdienā, kā jau bija sagaidīts, komunisti guvuši uzvaru, iegūstot 1.082.592 balsis jeb 22% no visām 4.996.161 nodotām balsīm. Ar samērā tikpat lielu balsu skaitu, no 700.000 līdz 800.000, seko demokrātiskā tautas partija, sīkzemnieki un sociāldemokrāti. Vēlēšanās piedalījušies 93% balstiesīgo. Valdības partijām parlamentā būs kopā 269 vietas, bet sešām opozīcijas partijām 142 vietas.

Saskaņā ar jauno Ungārijas satversmi, kabineta ministri izrauga no „vairākuma partijas". Tā kā komunisti ir stiprākā, kaut arī nav absolūtā vairākuma, paredz, ka ministru prezidents nāks no komunistu vidus.

NYHT, NdF

IRO cer nokārtot bēgļu problēmu 2 līdz 3 gados

DP SARĪKOJUMIEM ĀRPUS NOMETNĒM VAJADZĪGA MILITĀRĀS VALDĪBAS ATĻAUJA

Paredzams, ka bēgļu problēmu atrisinās nākamajos divos līdz trīs gados, otrdien Ženēvā paskaidroja IRO sagatavošanas komisijas sekretārs Viljems Hellens Taks. Nākošo triju mēnešu laikā 80.000 personu novietošot Rietumeiropas zemēs, 11.000 došoties uz Dienvidameriku, 4000 uz Kanādu, 2500 uz Ziemeļafriku. Apmēram 36.000 personu, kas tagad uzturoties galvenokārt Vācijā, repatriēšot uz Poliju. IRO rūpēšoties arī par tiem žīdu bēgļiem, kas patlaban angļu kuģos veic ceļu uz Hamburgu, tālāk paskaidroja Taks, jo šādu iespēju dodot kāda klauzula IRO chartā.

Amerikāņu virspavēlniecība Eiropā otrdien Frankfurtē paziņojusi, ka turpmāk aizliegtas DP sanāksmes, demonstrācijas, parādes un līdzīgi publiski sarīkojumi ārpus pulcēšanās centriem, ja tiem nav iegūta amerikāņu militārās valdības atļauja. Komentējot rīkojumu, paskaidrots, ka atļaujas šādiem DP masu sarīkojumiem liegšot, ja tie varētu apdraudēt publisko kārtību vai ja sarīkojumi organizēti protestam pret amerikāņu militārās valdības vai citu sabiedroto valdību rīkojumiem. Par šādiem aizliegtiem sarīkojumiem atbildīgās personas nodos militārai tiesai. Savu pulcēšanas centru robežās DP atļauts piedalīties sapulcēs, bet reliģiskos sarīkojumos arī ārpus sava iecirkņa robežām.

Dienvidslavijas valdība nolēmusi zināmu skaitu jau repatriētu dienvidslavu nosūtīt atpakaļ uz Vācijas angļu joslas DP nometnēm, lai tie pierunātu savus tautiešus nometnēs atgriezties Dienvidslavijā. Angļu iestādes šo pasākumu atbalstīšot, bet pret dienvidslavu DP nekādu spiedienu nevērsīšot.

Amerikāņu militārā tiesa Ansbachā otrdien piespriedusi pa 6 mēneši cietuma soda diviem Ansbachas žīdu DP nometnes iemītniekiem, kas atzīti par vainīgiem uzbrukumā amerikāņu armijas locekļiem un piedalīšanos nemieros. Divi citi apsūdzētie attaisnoti pierādījumu trūkuma dēļ.

NYHT

Eiropas krize ļaunāka neka domāja

VAI ARĪ FRANČU JOSLU PIEVIENOS RIETUMVĀCIJAS SAIMNIECĪBAI

Vissvarīgākie notikumi pēdējās dienās saistās ar saimniecību. Iemesls šķiet tas, ka Eiropai draudošā saimniecības krize vēršas ļaunāka nekā to nesen vēl varēja domāt. Divas ziņas rāda, kā vēl pēdējā brīdī grib stāvokli saglābt: 1. ASV saimniecības viceministrs Kleitons, pēc apspriedes ar 16 Eiropas valstu saimniecības speciālistiem Parīzē, paziņojis, ka ierosinās sasaukt ārkārtēju ASV kongresa sesiju, lai izšķirtos par palīdzību Eiropai, 2. „New York Times" Berlīnes speciālkorespondents ziņo, ka tur turpināsies 3 rietumvalstu sarunas par Vācijas saimniecības līmeņa pacelšanu, pie kam sagaidāms, ka arī Francija piekritīs savas okupācijas joslas saimnieciskai apvienošanai ar angļu un amerikāņu joslām. Francijas noteikums būšot, lai tai dod vairāk Rūras ogļu tēraudrūpniecībai, kuŗai jākļūst spēcīgākai par Vācijas tēraudrūpniecību. Tādā gadījumā gan franči esot ar mieru daļu savu tērauda izstrādājumu eksportēt atpakaļ uz Vāciju.

16 „Maršala plāna" valstu sadarbības komisijas ziņojumam bija jābūt nobeigtam līdz 1. septembrim. Uzdevumu nav izdevies veikt. Pēc Reutera ziņām, tas gaidāms tikai uz septembra vidu. „New York Times" atgādina, ka amerikāņi Maršala plāna jautājumos sākumā teikuši: „Tieciet papriekš galā ar saviem priekšlikumiem, tad mēs nāksim ar saviem." Augusta beigās tomēr bijis skaidrs, ka eiropieši paši netiek galā un ka tiem vajadzīgs vismaz padoms un Parīzē ieradās amerikāņu delegācija tirdzniecības viceministra Kleitona vadībā. 29 miljardi dolaru, kas Eiropai vajadzīgi laikam no 1947. līdz 1951. gadam, ir vairāk nekā ASV paredzēts. Senātors Vandenbergs runājis par 20 miljardiem, bet vispār arvien biežāk dzirdamas bažas, vai republikāņu vairākums ASV kongresā piekritīs jaunu milzu līdzekļu izdošanai.

ASV ārlietu viceministrs Lovets pēc Kleitona ziņojuma saņemšanas izteicies, ka saimnieciskais stāvoklis Eiropā pasliktinājies negaidīti strauji. Apstākļi aizsteigušies priekšā Maršala plānam. ASV nav tik daudz līdzekļu, lai varētu efektīgi palīdzēt. To varētu veikt vienīgi, ja plāna reālizēšanā piedalītos Pasaules banka un Eksporta-importa banka.

16 valstu sadarbības komisijas ziņojums būšot ap 200 lappušu garš un to laikam nosūtīs tieši ārlietu ministram Maršalam. Pēc Reutera informācijas, ziņojumā būs minēti šādi Eiropas valstu nodomi savstarpējai palīdzībai: 1. rūpniecības produkcijas kāpināšana visās Eiropas valstīs, lai ar to samaksātu ievedumus, 2. visām Eiropas valstīm jāpanāk savu preču izvešana uz dolaru zemēm, kāpēc īpaši lūgs ASV importēt vairāk Eiropas ražojumu, 3. visas valstis rūpēsies par savas valūtas stabilizēšanu, 4. komisija ieteic brīvu valūtas apmaiņu šo valstu starpā, 5. valstīm jāapņemas atzīt pārējo valstu valūtu pēc vienošanās, ko vēl izstrādās īpaša komisija. AFP tomēr jau pirms ziņojuma nobeigšanas izsakās, ka vairākas valstis, kas konferencē piedalās, nedomā lēmumus izpildīt. Tādas valstis esot, piemēram, Zviedrija un Šveice.

Svarīgas sekas paredz Londonā noslēgtam ASV un Anglijas nolīgumam par Vācijas rūpniecības produkcijas dubultošanu, kam piekritusi arī Francija. Pēc Reutera diplomātiskā korespondenta domām, šis nolīgums iespaidos ārlietu ministru konferenci novembrī, dos arī Vācijai iespēju piedalīties Maršala plāna reālizēšanā, samazinās ASV un Anglijas izdevumus Vācijas okupācijai un ietekmēs reparāciju jautājumu. Pēc jau minētām amerikāņu ziņām, nolīguma vistiešākās sekas varētu būt arī franču okupācijas joslas iekļaušana Rietumvācijas saimniecībā.

Padomju Savienība asi protestējusi pret Londonas nolīgumu, iesniedzot ASV valdībai notu, kuŗā tai pārmet Potsdamas līguma neievērošanu, atmetot klauzulas par Vācijas rūpniecības līmeņa pazemināšanu. ASV ārlietu ministrija atbildes notā noraida padomju protestu un paskaidro, ka Potsdamas līguma klauzulas pieņemtas, rēķinājoties ar visas Vācijas saimniecisku apvienošanu. Pēc Maskavas konferences tomēr kļuvis skaidrs, ka šāda apvienošana nav panākama.

NYHT, NYT, BBC

Franči meklē mācītājus un ogļračus

3. septembrī latviešu kolonijā Eslingenā ieradās Francijas valdības pārstāvji un informēja mūsu tautiešus par darbu Francijas ogļraktuvēs. Viņi paskaidroja, ka pilnvaroti saistīt strādniekus tikai ogļraktuvēm. Pirmo tūkstoti DP, kas no amerikāņu joslas pieteikušies šim darbam, novietos Lotringijā, Francijas modernākajās ogļraktuvēs. Pirms aizbraukšanas Karlsrūē notiks politiskā un veselības pārbaude.

Darbam Francijā saistījušies vairāki amerikāņu joslas ev. luterāņu mācītāji. Francijā pašreiz ir liels luterāņu garīdznieku trūkums. Aizbraucējus novietos galvenā kārtā Elzasas provincē.

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 66 (73) 1947. g. 5. septembrī

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.

LCK PAPLAŠINĀTĀS SĒDES LĒMUMI

(Turpinājums no 1. lpp.)

Sēdē apsprieda arī gadījumus, ka izkrinētos amerikāņu joslā sauc vācu denacifikācijas tiesā. A. Reinsons ziņoja, ka šis jautājums pārrunāts Bavārijas rasiski un politiski vajāto pārvaldē, kur paskaidrots, ka tie iemītnieki, kas neatrodas IRO vai armijas aizsardzībā, esot pakļauti tādiem pašiem denacifikācijas noteikumiem kā vācieši. LCK uzdeva administratīvi juridiskai nozarei šo jautājumu nokārtot.

KĀPĒC NEVEDD?

Emigrācijas un darba izvietošanas jautājumā A. Trapāns ziņoja, ka angļu joslā atkal nedaudz sakustējusies vairākas nedēļas praktiski pārtrauktā Westward Ho akcija. Šobrīd darbā uz Angliju ved tikai sievietes. Bažas par palikšanu Vācijā ir tik lielas, ka dažas sievas, uzdodamās par vieniniecēm, atstāj vīrus, lai tikai nokļūtu Anglijā. Ir pamats domāt, ka sieviešu darbaspēku Anglijai meklēs arī amerikāņu joslā, bet vīriešus vieniniekus darbam lauksaimniecībā un ogļraktuvēs atkal pieņems septembra beigās. Iemesls lēnai gaitai nav vis kuģu trūkums, bet angļu arodbiedrību pretestība un — no Indijas Anglijā atgriezušos ierēdņu problēma, jo tiem vajadzīgi dzīvokļi un šiem nolūkiem dažkārt jāizmanto DP strādniekiem paredzētās telpas. Par spīti visiem solījumiem ģimenes locekļu un ģimeņu kopējā pārvešana vēl nenotiek un nav arī zināms, kad tā notiks. Bez tam Trapāns paskaidroja, ka uz Angliju no angļu joslas var aizbraukt arī bez Westward Ho akcijas, ja reflektants sadabū Anglijā darba devēju, kas ar mieru to pārvest uz sava rēķina. Trapāns ieteica sekot angļu laikrakstu darbaspēka meklēšanas sludinājumiem un atbildēt uz tiem, vēstulām pievienojot nometnes komitejas atsauksmi.

J. Niedra izteica neapmierinātību par BCP, kas izvietošanas un emigrācijas jautājumu kārtošanai publicējusi akadēmiski izglītoto reģistrāciju. Praktiski tā bijusi bez nozīmes un radījusi sarūgtinājumu pārējos tautiešos. Vairāki LCK locekļi atzina, ka atsevišķos apgabalos un pat nometnēs darba piedāvājumi ļoti dažādi un būtu vēlams, lai informāciju par šiem lokāliem piedāvājumiem apgabali un nometnes nodotu LCK Informācijas birojam. P. Greizis informēja, ka apstākļi Beļģijā ogļraktuvēs ir sliktāki kā cerēts un solīts. Daudzi grib braukt mājās un pārmet, ka dzīve Beļģijā pirms līguma slēgšanas iztēlota pārāk laba. No Beļģijas nav iespējama tālāka izceļošana, un raktuvēs nav arī neviena, kas aizstāvētu mūsu tautiešu intereses. IRO pārstāvis šajos jautājumos ir pašas Beļģijas ārlietu ministrijas ierēdnis.

Par izvietošanos darbā un emigrāciju ārpus Vācijas LCK nolēma ieteikt tautiešiem izšķirties par šiem jautājumiem saskaņā ar LCP līdzšinējiem lēmumiem, sevišķi iegaumējot, ka tautas kopības interesēs izceļošana ģimenēm jānotiek kopā; separātas vervēšanas akcijas, ja tās parādītos atsevišķās nometnēs, pieņemamas tikai tad, ja tām ir centrālo iestāžu atbalsts; tautiešiem, kas nodomājuši iesaistīties ogļraktuvju darbos, ieteicams dot priekšroku šādam darbam Anglijā vai Beļģijā.

LCK pieņēma noteikumus par apgabalu komiteju tautas kopības daļām un, pārrunājot invalidu aprūpi, to ieteica kārtot caur attiecīgu vācu iestādi (Landesversicherung), kurai piekrīt apgādāt invalidus. Piemēram, Erlangenā izskrīnētie invalidi saņēmuši 140 markas mēnesī un papilddevas. Angļu joslā, kur par invalidu aprūpes jautājuma izkārtošanu gādā LKPP, papilddevas dažās vietās saņēmuši arī nometnēs dzīvojošie invalidi.

Prof. K. Kundziņš rakstiski ziņoja, ka 25 latvieši jau pārcēlušies uz angļu joslu no Berlīnes amerikāņu sektora, kur divi nometnēs dzīvoja 184 tautieši. Pēdējās dienās saņemta informācija, ka Ambergā un Fuldā ieradušies vēl 40 Berlīnes latvieši.

MEMORANDI UN BĒRNU UZTURA LIETA

Uzdeva LCK sagatavot memorandu UN pilnsapulcei, kas notiks septembrī, norādot mūsu pašreizējos apstākļus un izsakot mūsu vēlēšanos kā attiecībā par emigrāciju, tā tiesisko stāvokli un aprūpi.

Sēdē nebija ieradušies vairāki LCK locekļi un apgabalu komiteju priekšsēži, kāpēc vairāku jautājumu izlemšana atdūrās uz nopietnām grūtībām.

Piešķīra pabalstu 800 marku Valkas technikai arodskolai un 1000 marku Valkas latviešu komitejai skatuves un zāles izbūvei un apstiprināja LKPP budžetu laikam no 1. aug.—31. okt.

Pārrunās par jaunatnes stāju un skolnieku vājo veselību A. Trapāns norādīja, ka angļu joslas jaunatne arvienu vairāk iet pretim postam. Katrs, kam ir protokols par zādzībām, kaušanos, degvīna tecināšanu un citiem pārkāpumiem, zaudē tiesības izbraukšanai uz citu valsti. Tie nokļūst ļoti kļūmīgā stāvoklī. J. Celms noraidīja uzskatu, it kā skola kavētu jaunatnes audzināšanu, atturot to no organizācijām. To skolai nevar pārmest, jo visvairāk stājas un audzināšanas trūkst ārpusskolas jaunatnei, kas nemācās amatus un kuras labā maz ko dara arī organizācijas. LCK pievienojās Izglītības nozares aptaujai par skolas audzēkņu sekmēm, veselību un sadarbību ar ārpusskolas organizācijām un uzdeva izglītības nozarei pēc aptaujas materiālu savākšanas sasaukt skolu dzīves un ārpusskolas organizāciju vadītāju apspriedi.

Sakarā ar bērnu un skolu jaunatnes veselības stāvokli, kas, pārtikas devām samazinoties, arvienu pasliktinās, nolēma griezties pie militārajām iestādēm, IRO un Amerikas labdarības organizācijām nolūkā panākt pārtikas stāvokļa uzlabošanu bērniem. Attiecīgu memorandu izstrādāt uzdeva LCK labklājības nozarei saziņā ar angļu joslas delegācijas vadītāju.

LCK PAPLAŠINĀTA SĒDE

LCK paplašinātā sēdē pārrunāja palīdzību latviešu gūstekņiem Francijā. Iespējams, ka šī jautājuma kārtošanā varēs līdzēt latviešu organizācija, kas tagad Francijā oficiāli atzīta.

Vienbalsīgi atzina, ka steidzami jāgādā par izstāžu organizēšanu ārzemēs, popularizējot mūsu trimdā pagatavotos ražojumus, un nolēma nekavējoties sākt lietišķās mākslas darinājumu un citu nometnēs ražoto priekšmetu vākšanu, lai no tiem grupētu eksponātu komplektus izstādēm ārvalstīs, kā arī pastāvīgu izstāžu vajadzībām Latvijas sūtniecībās. Eksponāti nododami LCK rīcībā, kas ieceļ žūrijas komisiju priekšmetu piemērotības noteikšanai.

LCK izteica nožēlu, ka kapu komitejas nav varējušas vienoties par kopējas kapu zīmes projektu. Tā kā attiecībā par to jau ir LCP atzinums, tad LCK nevar pieņemt karavīru kapu komitejas pie LSK Eslingenā iesniegto kapu zīmes projektu.

Pagarināja 1., 2., 3., un 4. (Bavārijas) apgabalu komiteju pilnvaras līdz 1. decembrim. Pēc paša lūguma atbrīvoja no amata Informācijas biroja vadītāju Knutu Lesiņu un darba nozares referentu inž. A. Kalpiņu. Par darba nozares referentu iecēla ārk. prof. St. Vasiļevski, par Tautas kopības fonda kolēģijas locekļiem Andreju Grasmani un Jāni Vinteru.

Slēgtā sēdē LCK pārrunāja sūtna A. Bīlmaņa vēstulē „Mans viedoklis" izteiktos uzskatus.

Par sēdes dalībnieku uzņemšanu viesmīlīgi gādāja Valkas nometne un tās vadītāji.

Arv. Bolšteins

Satikšanās ar Zviedrijas latviešu zēniem

SKAUTU TELŠU PILSĒTIŅA ROSNIJA

Parīzei apbrīnas tīrība, ērtība, kārtība, spodrība. Kad latviešu skauti, kas piedalījās lielajā džamborejā, brauca modernā, ērtā un, galvenais, nepārpildītā autobusā, pēc Vācijas burzmas likās mazliet neierasti. Tāda pati ērtība arī apakšzemes dzelzceļa vagonā. Uzgaidāmā telpa stacijā tīri balsināta un pie sienām glezna. Iebraucējs Parīzē neredz sagrautu namu un ielās steidzas labi ģērbti ļaudis.

No Parīzes ziemeļu stacijas latviešu skauti devās uz 65 km attālo Rosniju. Pirmo reizi mūsu zēni brauca divstāvu dzelzceļa vagonos. No Rosnijas stacijas garā autobusu straumē iepludām lielajā telšu pilsētiņā — džamborejas nometnē.

Skautu nometnes apjomus vienkāršā pastaigā grūti aptvert. Lai gūtu vispārējo iespaidu, ar speciālu vilcienu stundas braucienā nometnei var apbraukt apkārt. Lielā teritorija sadalīta 15 apakšnometnēs, kam doti dažādu Francijas apgabalu vārdi. Baltijas skauti dzīvoja Alžīras apakšnometnē. Tās ieeju greznoja 8 lieli, balti austrumnieciski torņi.

Skautu pastrīšanu izpelnījās 5 tirgi. Lielākais laikam bija Lionas, bet mums tuvākais Marseļas tirgus. Mūsu zēni par saņemto kabatas naudu bieži iepirkās augļus, saldējumu un limonādi, bet citi pat fotoaparātus, pildāmspalvas, grāmatas utt. Par franču saldējumu, kas mūs sevišķi iepriecināja, citu zemju skauti, to vidū arī ap 10 no Zviedrijas atbraukušie latvieši, jūsmoja ne sevišķi. Viņiem bijusi izdevība vēl labāku saldējumu pēc patikas nogaršot savās mājās.

Nometnē bija viss, kas nepieciešams parastā pilsētā — slimnīcas, pasts, teātri, cirks, kino, restorāni, kafejnīcas, pat savs dienas laikraksts, preses biroja, darbnīcas dažādu darbiņu propegandai un ap 20 katoļu, protestantu, pareizticīgo, izraēļu un musulmaņu baznīcu. Par zēnu pilsētas drošību rūpējās policija. Filatelisti ciītīgi iegādājās speciālās pastmarkas ar džamborejas zīmi — skautu lilijas un tauves mezglu. Skautu mēnešraksta Jamboree bija arī kādas mūsu pastmarkas attēls ar Lielupes latviešu skautu džamborejas zīmogu.

Šajā nometnē visas pasaules skauti dzīvoja tā, kā bija novēlējis Francijas skautu prezidents generālis Lafonts - labi, gūdami neaizmirstamus iespaidus.

A. Ķiploks

Zeme, kurā mēs dzīvojam

DZELZCEĻU LAUPĪTĀJI UN VĀRPU LASĪTĀJAS. — BRIDŽA BIKŠU PSICHOLOĢISKĀ VARA

Amerikāņu virspavēlniecības štābs paziņoja, ka jūlija mēnesī ASV armijai Eiropā nozagtas un nolaupītas mantas 103.000 dolāru vērtībā. Tā paša mēneša cīņās ar laupītājiem nošauts viens dzelzceļu policists, trīs ievainoti, bet 80 personas uz aizdomu pamata par laupīšanu aizturētas. Apcietināto vidū ir 3 dzelzceļu policijas ierēdņi, 16 dzelzceļnieki, 54 vācu civilisti un 5 DP.

Kaut gan nav šaubu, ka uzbrukumi transporta vilcieniem ir noziegums, nav tomēr dzirdēts, ka kāds no uzbrucējiem par to būtu nosists. Citādi klājies vācu bēgļu sievai Frīdai Šenekerei no Altenštates. Viņa kādā tīrumā lasījusi vārpas. Jādomā gan ne tāpēc, lai pārdotu tās melnā tirgū. Pienācis zemnieks Jozefs Kellers un teicis, lai met salasītās vārpas zemē. Bēgle kavējusies to darīt. Jozefs Kellers tad sitis viņai pa galvu ar izkapti, kamēr Šenekere sabrukusi un vēlāk nogādāta slimnīcā. Drusku maigāk izrīkojies Pannehauzenas zemnieka dēls Georgs Gliks. Militārā tiesa sodījusi viņu ar gadu cietumā par to, ka viņš ar vēršu pātagu sasitis trīs vārpu lasītājas tik smagi, ka tās vairāk dienas nav varējušas celties no gultas.

Bet bavārieši, šķiet, daudz par šiem gadījumiem neuztraucas. Galu galā sasistās jau nav bavārietes, bet tikai „bēgles". Bavāriešiem, liekas, trakāks šķiet gadījums Pasavā, kur bijušais dzelzceļa amtmanis denacifikācijas kameras sēdē mēģinājis izdarīt pašnāvību, iedzerdams veronalu. Bijušais amtmanis tomēr nav nomiris, bet viņa dēls tūlīt pēc tam, uz tēva gultas malas sēdēdams, svinīgi solījies „atriebt" prokuroram, ja tēvu notiesāšot piespiedu darbos. Vecais amtmanis arī par aktīvistu atzīts un arī par vienu no „naci vadošiem spēkiem Pasavā," konfiscēti 40 proc. viņa mantas un viņš nosūtīts, uz 2 gadiem piespiedu darbos. Par dēla atriebību vēl ziņu nav.

Iespējams, ka tas tāpēc, ka denacifikācijas kamera nesaprot „bridža bikšu psicholoģiju", ko „Weser Kurier" 70. numurā izskaidrojis Brēmenes ugunsdzēsēju padomnieks. Brēmenes ugunsdzēsēju vadība, kā redzams no raksta, izprojektējusi jaunas uniformas un noteikusi, ka vienkāršiem ugunsdzēsējiem vajadzīgas vienkāršas bikses, bet virsniekiem, sākot ar virsbrandmeistara rangu — bridža bikses un stulmu zābaki, jo „bridža biksēm un stulma zābakiem ir stiprs psicholoģisks iespaids tādēļ, ka cilvēks parastās biksēs izjūt cieņu un respektu pret priekšnieku stulmu zābakos un bridža biksēs."

Žēl, ka Starptautiskais Sarkanais Krusts nav zābāku naglu vietā pārvietotām personām atsūtījis stulmu zābakus. Ja viņi tad tos uzvilktu, varbūt pasaule satrūktos. Mazākais pret vāciešiem šie zābaki, jādomā, līdzētu.

A. Ĺp.

Tekla Erdmane,
Baltijas siev. padomes viceprezidente

Kopējā darbā un sadraudzībā

27. un 28. sept. Hānavā sanāks Baltijas tautu sieviešu padome, lai vērtētu padarīto un sastādītu jaunu darba plānu.

Tie, kas stāvēja kūmās pie Baltijas sieviešu padomes dibināšanas 9. un 10 martā Eslingenā, vislabāk zinās, ar kādiem grūtumiem Eslingenas YWCAi, kas uzņēmās technisko noorganizēšanu, bija jācīnās un kādi šķēršļi bija jāpārvar, lai organizēšanas sanāksme varētu notikt. Bet varbūt tāsni šie kavēkļi bija tie, kas lika sanāksmei noritēt vislielākā saskaņā un sadraudzībā.

No Baltijas tautu sieviešu padomes pieņemtām rezolūcijām ir realizēta visu triju tautību sieviešu pārstāvju pielaišana centrālo pārstāvniecību sēdēs. Par pārtikas apgādes uzlabošanu bērniem un jauniešiem padomes prezidijs savācis plašus materiālus, no kuriem redzams, ka bērnu un jauniešu veselības stāvoklis ir nopietni iedragāts. Visi tas norādīts iesniegumā PC IRO Heidelbergā. Padomes prezidijs, ierosinādams visām trijām tautībām atzīmēt 15. jūniju kā piemiņas dienu, šajā sečībā izsūtījis uzsaukumu visas pasaules sievietēm, lūdzot tās iestāties Baltijas tautu sieviešu un bērnu labā. Uzsaukumā attēlots visu triju tautu sāpju ceļš. Ir ziņas, ka dažas sieviešu organizācijas šo uzsaukumu likušas pavairot un izplatījušas tālāk.

Plašs iesniegums nodots arī Britu sieviešu organizāciju prezidentei G. E. Lloida kundzei. Šī iesnieguma noraksts piesūtīts Vispasaules sieviešu konferencei, kas maija beigās notika Ženevā. Starptautiskā Sarkanā Krusta bērnu palīdzības sekcijai Bernē padomes prezidijs nosūtīja lūgumu rast igauņu, lietuvju un latviešu bērniem iespēju pavadīt kādu laiku Šveices atpūtas namos. Uz šo iesniegumu atbilde vēl nav saņemta.

Savā pēdējā sēdē prezidijs nolēma lūgt attiecīgās iestādes darbā izvietošanas vai tālākas emigrācijas gadījumos nešķirt ģimenes locekļus, bet ļaut darba nespējīgiem, sievietēm-mātēm, slimajiem, veciem cilvēkiem un invalidiem doties līdz pārējiem tautas locekļiem. Prezidija uzskatā, ka tieši darba nespējīgiem jāvelta vislielākā vērība. Ir laiks stingri iestāties par šiem mūsu tautu locekļiem.

Bijušo Baltijas vāciešu centieni

Šinīs dienās Erlangenā pulcējās bij. Baltijas vācieši, lai noklausītos ziņojumus un pārrunātu emigrācijas jautājumu. No ziņojumiem izrietēja, ka bavārieši ne visai labi ieredz bij. Baltijas vāciešus un attiecības nav tādas, kādas viņi cerēja repatriējoties no mūsu zemes uz Vāciju 1939. gadā. Šis apstāklis tad laikam arī spiež repatriantus nopietni domāt par emigrēšanas jautājumu. Amerikāņu joslā, pēc viņu pašu ziņām, pavisam atrodoties ap 40.000 bij. Baltijas vāciešu, no kuriem 66 % esot sievietes un 11 % vīriešu kārtas pusaudžu, tā kā pieaugušu vīriešu esot tikai 24 %.

Referenti ziņoja, ka ar Kanādas ģenerālgubernātora Aleksandera gādību Baltijas vācieši esot ierindoti pirmā izceļotāju kategorijā uz Kanādu. Esot jau pieprasījumi sūtīt 800 vīriešus dzelzceļu darbos, pie kam viņu ģimenes varēšot sekot vēlāk. Kanādā jau atrodoties grāfs Kaiserlings un Aleksandera bij. adjutants barons Hāns. Pēc referentu domām, baltiešu (resp. igauņu, latviešu un lietuviešu) DP Kanādā esot slikta slava un tiem uz turieni iecelot neesot nekādu izredžu. Kāds sinotājs pateica, ka bij. Baltijas vāciešiem no Visuvarenā bijusi sūtība 700 gadus sargāt Baltijā Rietumeiropas kultūru. Tagad šī sūtība esot izbeigusies un jāgaidot Visuvarenā jaunā sūtība, kādu zemi viņiem piešķirot. Kanāda gan būtu patīkama zeme, bet jāšaubotieś, vai varēšot apmierināt tās prasības, jo Baltijas vāciešu vidū esot pārāk niecīgs fiziska darba spējīgo vīriešu skaits.

Latvijas Sarkanā Krusta paskaidrojums

LSK galvenā valde lūdz iespiest šādu paskaidrojumu:

„Latvijas Sarkanais Krusts konstatē, ka no mūsu valsts pilnvaroto pārstāvju un sūtņu iesūtītajiem paskaidrojumiem presei un rakstiem iestādēm, no Latvijas Sarkanā Krusta iesūtītiem paskaidrojumiem presei un no Latvijas Sarkanā Krusta revīzijas komisijas ziņojuma (Latviešu Ziņas Nr. 56) ir pietiekami noskaidrots, ka LSK Vācijā nav saņēmis nekādas naudas summas no debloķētiem valsts fondiem. Tāpat pietiekami noskaidrots, ka mantas, kuras iegādātas par šiem līdzekļiem, sadala komitejas. Latvijas Sarkanā Krusta revīzijas komisiju nav „iecēlis" LSK amerikāņu joslas direkcijas direktors, bet to ievēlējis LSK.

Tā kā dažos orgānos vēl arvienu parādās atkārtoti faktu sagrozījumi par šiem jautājumiem, tad LSK paziņo, ka no savas puses uz tiem presē vairs nereaģēs."

Nometņu dzīve

No Pinnebergas studiju centra bija paredzēts izslēgt visus studentus, kas vecāki par 25 g., bet Baltijas centrālā padome Detmoldā tagad saņēmusi paziņojumu, ka jaunie noteikumi stāsies spēkā tikai ar 30. sept., pēc pašreizējā mācību semestra beigšanas.

Rēgensburgas, Ambergas, Veidenes un Neuenburgas latviešu nometnes pievienotas franku novadam, kāpēc darbību izbeidz Lejasbavārijas un Augšpfalcas novada apvienība, nolemts franku novadu latviešu nometņu apvienības sanāksmē Valkā.

15 Holandes sociālo lietu ministrijas pārstāvji Vācijas amerikāņu joslā izraudzīs piemērotus DP darbam Holandes metallu, raktuvju un tekstilrūpniecībā, bet sievietes slimnīcās un mājsaimniecībā, uzņemot pavisam 8000 DP vieniniekus. Komisija sāk darbu no Ambergas un pēc tam pārcelsies tālāk.

Memingenas latviešu nometnē nākamā apkures periodā katram iemītniekam izsniegs 1,2 stēru malkas, 0,3 kb. m vairāk nekā pagājušā ziemā.

VĒSTULES REDAKCIJAI

Kārlis Šātiņš, Mērbekā

„GRĒKA ĀZIS" ATRASTS

Par sporta nozīmi un vērtību, atskaitot mūsu trimdas presi, vairs nekur citur pasaulē nediskutē. Solis tālāk presē iesāktai domu izmaiņai ir skolotāju sanāksmē Darmštatē pieņemtais lēmums aizliegt skolēniem iestāties sporta organizācijās. Jāšaubās, vai šis aizliegums panāks kādu uzlabošanos skolēnu veselībā vai palīdzinās jaunatnes spēku rezervju saglabāšanu. Jau pati lēmuma forma — aizliegums, liekas nepareiza. Katra darbība ierosina pretdarbību, bez tam šī vēl nes līdzi labu tiesu sarūgtinājuma. Nenosvērti pārsteigties ar lēmumiem, ja nav garantiju par to realizēšanu.

Mūsu jaunatne nav tik akla, lai nesekotu notikumiem pasaulē. Viņa meklēs paralēles pie citām tautām. Tām tagad daudz sāstām, kas esam bijuši. Pasaulei tomēr vairāk interesē tagadne. Kāds autors pārmet, ka sports pārņemts no citām tautām. Mūsu senči ar sportu neesot nodarbojušies. Vai skolēnam nevar rasties doma, ka mums šodien ar auto neklājas braukt tādēļ, ka mūsu senči, lūk, auto nav pazinuši utt. Demagoģisms, bet iespējama sadzinājums.

Aizliedzot skolēniem iestāties sporta organizācijās nav padomāts vēl par 2 apstākļiem. Gandrīz vienīgā organizācija trimdā, kas kārto sporta dzīvi ir YMCA — organizācija, kuras nozīmi pasaulē neapšauba. Otrkārt, kā no sporta domāts izsargāt ārpusskolas jaunatni? Vai iedarot jaunatnes dalīšanu ievērota konsekvence?

Liekas, ka kaut kur kaut kas nekārtojas tā, kā vajadzētu. Ir nenoliedzami, ka mūsu sporta dzīvē daudz kas jāuzlabo. Trūkumi līdz šim izmantoti tikai pārmetumiem, bet nav dzirdēta šo parādību cēloņu noskaidrošana, vai doti konkrēti ierosinājumi, kā trūkumus novērst. Sporta speciālistu mums ir par maz. Tāču, kur sabiedriskos darbiniekus vajadzētu ieinteresēt piedalīties sporta dzīves veidošanā un sporta būtības izpratnā, redzam pretējo. Kas varētu būt dabīgāks atrisinājums, kā sporta darbinieku nākšana no audzinātāju-skolotāju vidus?

Rodas iespaids, ka sports ir laimīgi atrasts „grēka āzis" visām mūsu jaunatnes kaitēm. Sporta laukumi, kur jaunatne atklāti, neslēpjoties pavada dažas stundas brīvā laika, uzskatīti par jaunatnes morāles graušanas avotiem. Par to, kur jaunatne pavada lielāko daļu brīvā laika, daudz nerunā. Nav daudz dzirdēti uzaicinājumi sabiedrībai, nometņu nozaru vadītājiem neieraut jaunatni nodarbībās, kur jaunieši ir mazākumā un padota mūsu vecākās paaudzes vairāk vai mazāk valīgās klātbūtnes iespaidam. Šīs nodarbības parasti sedz dažādi skaisti nosaukumi. Bet kādēļ pūlēties, ja vainīgais jau atrasts?

Meta Metums

Kādas ir studiju iespējas citās zemēs

Internacionālajās studentu dienās Minchenē bija paredzēts vācu studentu apvienības ASTA organizētais internacionālais studentu kongress, bet, kā vēlāk izrādījās, šinī kongresā sanāca tikai visu četru joslu vācieši. Tāpat kā latvieši, arī citas nācijas bija sūtījušas savas delegācijas uz kongresu, bet bija jāpiedzīvo vilšanās. Tomēr no latviešu studentu puses sūtīja vienu delegātu — novērotāju. Kad ASTA pārstāvis jautāja par latviešu un vācu turpmāko sadarbību, tad latvieši atbildēja, ka draudzīga latviešu sadarbība ar citām tautām ir apsveicama; sadarbībai ar vāciešiem būtu vēlams latviešu pārstāvis pie vācu studentu organizācijas ASTA.

Studentu dienu laikā Minchenē-Grinvaldē notika latviešu studentu centrālās savienības starpkongress, ko vadīja LSCS prezidija priekšsēdis cand. phil. E. Andersons. LSCS pašreiz apvieno 2800 latviešu studentu visā pasaulē. Vācijā šī organizācija apvieno vairāk kā 2000 latviešu studentus. LSCS darbība arvien paplašinās.

Starpkongresā piedalījās arī prof. Markūss, prof. Krūmiņš, Epermanis u. c. LSCS darbības pārskatu sniedza priekšsēdis E. Andersons, ziņodams, ka iesniegti memorandi dažādām iestādēm gan Vācijā, gan citās zemēs par latviešu studentu stāvokli Vācijā. Noskaidrotas studiju iespējas citās zemēs. Anglijā universitātes ļoti pārpildītas, tātad studiju izredzes vājas. Studiju noteikumi Amerikā ļoti stingri. Holandē un Itālijā (Romā) latviešu studenti ieguvuši profesoru labvēlību. LSCS sadarbojas ar igauņu un lietuviešu studentu apvienībām, izdodot mēnešrakstu Apskats un drīzumā izdos Baltijas studentu apvienības izdevumu vācu un angļu valodā.

Pārskatu par atsevišķo joslu stāvokli sniedza to pārstāvji. Angļu joslas pārstāvis V. Kļaviņš paskaidroja, ka saimnieciskie apstākļi tur nav uzlabojušies. Baltijas universitāte turpmāk darbosies kā studiju centrs, tās līdzšinējie iekšējās darbības noteikumi paliek negrozīti. Angļu joslā darbojas katoļu studentu apvienība, un blakus šai organizācijai sāk darboties luterāņu studentu apvienība. Akadēmiskās saimes vidū valda vienotība, rosīga sabiedriskā dzīve. Franču joslas pārstāvis G. Ābols ziņoja, ka tur studiju apstākļi pasliktinājušies, bet tiesiskā ziņā tomēr apstākļi labāki kā citās joslās.

Starpkongresa dalībniekiem bija vairākas ekskursijas uz zooloģisko un botānisko dārzu, Nimfenburgas pili, vecmeistaru un jauno mākslinieku darbu izstādēm, plašo eksporta skati un citur. Latviešu akadēmiskā saime 28. septembrī pulcēsies Erlangenā, starpkongresā, kur atzīmēs arī mūsu Alma mater — Latvijas universitātes 28. gada dienu un LSCS 1. gada dienu.

S. Indrāne

Traviata, divi docenti un nozagtā vijole

Kāds tautietis vēstulē no Anglijas žēlojās, ka viņš dzīvo daudzus simtus kilometru no savas sievas un citiem tautiešiem. Visneaizsniedzamākā lieta tomēr esot koncerti, nemaz nerunājot par tādu laimi, ka varētu noklausīties mūsu izcilāko mākslinieku dziesmas un mūziku. Daži tautieši Vācijas nometnēs bieži domā citādi. „Atkal koncerts!" — viņi varbūt iesaucas. Un iesaucas, varbūt arī tad, kad no Vācijas ziemeļiem koncertturnejā amerikāņu joslā ieradās dziedone Lidija Blūmentāle, vijolnieks Jānis Kalējs un pianiste Felicita Maižīte.

„Mūs dažkārt pārprot," saka mākslinieki, — „negribam būt uzbāzīgi, bet arī bez mākslas ļoti grūti dzīvot. Atkalredzēšanās ar veciem paziņām ir tik brīnišķīga, ka katrs jauns koncerts mums šķiet kā maza svētku diena."

Lidijai Blūmentālei trimdā bijis jau ap 100 koncertu. Viņas īstā mīlestība ir opera. Sirdij vistuvāk Traviata un Madame Butterfly. Rīgas baltā nama iecienītā Traviata šodien mīl DP nometņu trūcīgo skatuvju dēļus. Dara to labprātāk nekā kādreiz Varšavas operā dziedāja Traviatu frakās tērptiem kungiem un parfimēriju mākoņu aplidotām dāmām. Un mazās Ieviņas Kleinkecā dāvātās astras māksliniecei mīļākas nekā Briselē saņemtās orchidejas. 1939. g. Briselē Blūmentālei bija pēdējais koncerts ārzemēs pirms kaŗa.

„Ja nu mēs tiksim mājās, tad gan nekad vairs uz citām zemēm!" — saka māksliniece.

Bet ja būs jābrauc tālāk?

„Tādā gadījumā tikai tur, kur būs nolemts noklūt mūsu emigrācijas cilvēku vairākumam."

Latvijas konservātorijas laureāts un tās vēlākais docents Jānis Kalējs, kam tagad vēl tikai 35 gadu, šorudēn svin mazu jubileju. Paiet tieši 3 gadi, kamēr Hamburgas starptautiskajā viesnīcā viņam nozaga vijoli, labo, veco meistarvijoli. Mākslinieks laimīgs, ka zaglim toreiz vēl nepatikās arī locīņš. Kalējs tagad ticis pie jaunas vijoles, bet tā, kā teikt, „nedod ārā" visu to, ko viņas īpašnieks vēlas. Vienīgais glābiņš ir ceļš uz vijoļu darinātāju pilsētiņu Mitenvaldi. Mākslinieks to arī nodomājis darīt.

Latvijas universitātes mechaniskās fakultātes students un US basketbolists Kalējs nekad nedomāja būt profesionāls mūziķis. Konservātorijā viņš iestājās sava prieka un mūzikas mīlošanas dēļ. Bet ar to pašu arī bija pateiktas ardievas kā augstākajai matemātikai, tā basketbola bumbai. Pēc tam ar uzslavu absolvēta konservātorija un 3 gadu studijas ārzemēs par valsts stipendiju. No daudzām mīlestībām mums šodien jāatsakās. Tā arī Kalējs nevar turpināt savu visiemīļotāko darbu — mūzikas paidagoģiju.

Kad Blūmentāle dzied un Kalējs spēlē, pie klavierēm ir Felicita Maižīte. Arī konservātorijas docente, un pie tam vēl pavadītāju klases vadītāja! Klusām var pateikt, ka pianiste patiesībā ir Felicita Kalēja, vijolnieka dzīves biedre. Mākslinieku dzīves gaita ir tāda: Juris Kalējs. Viņam 5 gadi. Pagaidām tas skraida saulītē un tikai reizēm uzsit pa vienam melnam taustiņam. Kas no Jura dienās iznāks — solists vai Juras kungs, vēl nav zināms.

Būsim visi vienās domās un teiksim, ka mūsu mākslinieki ar saviem koncertiem nesavtīgi kalpo mākslai un saviem tautiešiem. Vai slavens vijolnieks, lai saudzētu rokas, drīkst pats nest savu pasmago koferi? Nē! Mūsu mākslinieciem pārpildītos vilcienos un garajos ceļojumos tas jādara. Ikviens gandarījums tādēļ patīkams. Tāds bija arī L. Blūmentālei, J. Kalējam un F. Maižītei, kad, atbraucot no tālās Hamburgas, jau pēc pirmā koncerta Darmštatē māksliniekus lūdza iekārtoties, lai viņi 18. novembrī varētu būt ciemiņi Heidelbergā, IRO galvenajā mītnē Vācijā.

A. Šm.

Mīkla

Patiesībā visa mūsu dzīve ir viena vienīga mīkla. Mēs nezinām, kas to uzdevis, un nezinām arī, kas atrisinās. Tā ir ļoti sarežģīta un grūta mīkla, un to sauc par problēmu. Daudz vienkāršāka ir mīkla, no kuras rodas dzimšanas dienas kringelis, bet atkal mīkla, kur lai ņem mīklu? Tā mēs tuntuļojamies visu laiku pa vienu vienīgu problēmu un mīklu mīklu.

Maziem bērniem (ir arī lieli bērni) mīklas minēt ļoti patīk. Piemēram — „mazs vīriņš deviņas ādiņas, kas tās lobīs, tas gauži raudās" — eku, viegla un interesanta mīkla! Vai uzminēt neatspēries stenderē. Bet kā lai uzmin tik sarežģītu: „Skrien un paliek baltas pūtas" — Alus tek no krāna! Govi slauc! — Nekā! Tas ir kuģis, kas ved dīpīšus uz Kanādu! — Kāpēc uz Kanādu? Uz Austrāliju! Izdevīgāk ir Austrālija. Nu labi, tad tas ir kuģis, kas brauc uz Austrāliju.

Šito mīklu uzdevu septiņiem pazīstamiem savā barakā, un, kad beidzot uzminējām, ka tas ir kuģis, tad nevarējām vienoties, uz kurieni tas brauc. Mīklas vajaga atminēt precīzi. Un nevienu dīpīti arī neuzdabūs uz kuģa, ja nezinās, uz kurieni kuģis brauc. Ja nu aizraujē uz „Bimbabamba" provinces Ekudullo kafijas plantācijām — atkal mīkla, vai ar svešvārdu sakot, individuāli. Labāk ir kopīgi vai kollektīvi. Tāpat kā kollektīvi ir labāk prasīt septiņus pārus apavus trīsdesmit septiņiem nodarbinātiem. Taču kāds dabūs, tikai mīkla — kāpēc ir pēc, un nevis es …

Pašās beigās es uzdošu vienu mīklu visiem lasītājiem un proti, cik mīklu mums vēl būs jāatmin? Kas atminēs, tam visi varēsim ziedot mīlīgo mīklainu godalgu. Bet kā lai sauksim šo godalgu?

Mets. Metums

Šim numuram pievienotas 2 lapaspuses, kuras saņem ATPŪTAI pasūtītāji.

Knuts Lesiņš

Garām

Bikls smaids — tavs labvakars,
Nopūta bez vārdu — mīla;
Mirklis deg kā aizlauzts stars —
Ne kas izšķīra, ne vila —

Dažreiz labi paiet garām,
Dažreiz labi — neainat,
Kur ar klusām, dailām varām
Saistītam var ceļi stāt.

Kādreiz tiksimies varbūt,
Un varbūt nekad — ne mūžam.
Tālu, tālu vēju jūt
Rudens dziesmu skumji pūšam.

PATEICĪBA

Ar šo izsaku savu dziļi izjustu pateicību visiem, visiem, kas nākuši ar sveicieniem un veltēm manā 70. dzimšanas dienā. Gadu sainis ir liels, bet ne tik smags, ka laupītu cerību noklūt dzimtenē. Tādad uz redzēšanos, mīļie!

Grēvenē, 31. augustā

Jānis Jaunsudrabiņš

Chronika

Jāņa Munča inscenētās J. Raiņa drāmatiskās poēmas „Daugava" pirmizrāde notiks Augsburgā, Infanterijas kazarmju zālē, 13. sept. plk. 17. Galvenās lomās L. Banga, Liepiņa-Mitrēvica un A. Mitrēvics. Masu skatos piedalās Augsburgas Auseklā latv. ģimnazijas audzēkņi un Haunštetenes nometnes koris.

Rakstnieku dienu 21. sept. Erlangenā rīko turienes YMCA. 28. sept. Erlangenā notiks Erlangenas studentu padomes rīkotā Latvijas universitātes 28. gadu atcere. Erlangenā rež. J. Alkšņa un Fr. Strada vadībā sākusi darboties arī teātra kopa „Sprīdīts" un tautas deju kopa „Ilga" E. Vīķeles vadībā.

Pa DP preses slejām

Lietuviešu laikraksts „Tevīškas Garsas": Brazilijā no paredzētās 5000 ieceļotāju kvotes, ieradušies jau 2000 DP. Brazilijas imigrantu delegācijas priekšsēdis Arturs Nejra paskaidrojis žurnālistiem: „Brazilijai ir liela interese par imigrāciju, kas notiek uz sabiedroto lēsea. Šie ļaudis maksā katrs 130 kruzeirus (5 dolarus 20 centus). Viņi ir augsti kvalificēti, veseli, izglītoti. Viņiem ir naidīgas ekstrēmas ideoloģijas, jo tie praksē pārdzīvojuši Eiropā nacistisko un sarkano terroru." Najra paskaidrojis, ka atgriezīsies Eiropā, lai piepildītu imigrantu kvotu, jo „jo nevarot izlaist no rokām šo labo izdevību". —

Laikraksts vairākos rakstos attēlo arī grūtos darba apstākļus Brazilijas lauksaimniecības farmās. Kāda poļu grupa pēc trim dienām darbu atstājusi un policijai, kas viņus spiedusi atgriezties, paskaidrojusi, ka apstākļi farmās daudz neatšķiroties no apstākļiem koncentrācijas nometnēs.

Vācu mūzikas teātris Hanavā sniedzis brīvizrādi DP. Pilsētas birģermeisters uzrunā atzīmējis DP lielo strādību un augsto kultūras pakāpi.

Ukraiņu laikraksts „Čas": Regensburgas ukraiņu nometnes vadība nolēmusi izdot nometņu iekšējai lietošanai un kā greznuma markas vēstulēm seriju ukraiņu pastmarku.

„Ukrainski Wisti": No vāciešiem varam mācīties praktiskumu, publisku izturēšanos, savaldību sarunās un sanitāri-higiēnisko tīrības apziņu.

Ukraiņu laikraksts „Posew": Beļģijā sācis iznākt ukraiņu laikraksts „Czasowoj".

Žīdu laikraksts „Jidische Cajtung": Vācu melnajā tirgū radīsies pānika — cigareāu cenas nav vis cēlušās, bet nokritušās. Daudzi spekulanti tā zaudējuši savus ieguldītos līdzekļus.

Poļu laikraksts „Kronika": Dienvidbavārijas nometnes organizē septembra otrajā pusē ceļojošu skati: „Poļu darbs svešā zemē".

Kāda statistika

Vācu laikraksts „Rhein-Echo sniedz sekojošo statistiku par dzelzceļa transportiem no padomju joslas uz Padomju Savienību. Caur Frankfurtes staciju (pie Oderas) šī gada aprīlī Padomju Savienības virzienā aizbraukuši: 38 vilcieni ar 1152 vagoniem gulžņu, 37 vilcieni ar lokomotīvēm, 169 vilcieni ar 10.041 vagonu rūpniecības mantu, 11 vilcienu ar 574 vagoniem cukura, 1 vilciens ar 52 vagoniem labības, 5 vilcieni ar 233 vagoniem automobiļu, 21 vilciens ar 1017 vagonu kālija, 1 vilciens ar 32 vagoniem satiksmes līdzekļu, 1 vilciens ar 59 vagoniem tekstiliju, 1 vilciens ar 44 vagoniem cūku, 18 vilcienu ar 1030 vagonu zirgu un — 1 vilciens ar 34 vagoniem politisku apcietināto.

Jonāss Miesnieks

STUDENTA GALVINIEKA FIASKO

(3. turpinājums)

Nožēlosit!" Pakalns saka un rāda degvīna pudeli. „No pašbrūvētā: primā marka. Paraugaties: kā dzintars!" Un viņš degvīna pudeli tura pret gaismu.

„Izvācaties!" atkārto Lidija. „Visu vāciet līdzi: pudeli, manuskriptu, pats sevi. Nu drīzāk! Visu! Visu!"

„Es jūs gāzīšu nākošā gadā cauri katrā eksāmenā," viņš draud, bet viņa savu: „Ārā, ārā, ārā!"

Tad noklaudz durvis, un Lidija Skietnece nokrīt uz krēsla. Viņa saķer galvu rokās.

Laternas gaismā parādās profesors. Viņš iznāk no debess skrāpja un blenž laternā. Nē, viņš kā akls lēni taustās uz priekšu. Te viņa priekšā nostājas Galvinieks. Hu! kas par rēgu? Pretnieks . . .

„Vai jums nemaz bailes nav no manis." Tas jautā. Nē, patiesi izskatās kā sajucis.

„Nē", atbild nedroši profesors. .

„Es jūs saberzīšu," runā students. „Vai jūs domājat, ka ar visu savu disertāciju varat palikt bez soda. Es aizstāvu katras sievietes godu šai mūsu nometnes tenku pilnā dzīvē."

„Ko jūs muldat. Es nejūtos tik, kā melns aiz naga vainīgs," atbild profesors Oskars Pakalns.

„Stulbs jūs esat. Īsts profesors. Kas atvēra man durvis? Kas tās turēja vaļā, lai es aizeju? Kas apēda Lidijas godu? Jūs! Jūs! Viņas gods nometnē jūsu iznīcināts. Jūs pats esiet man prātu sajaucis."

„Studenta kungs, zinātne ir un paliek neitrāla, viņa nav nekāds pasaules lāpītājs."

„Zinātnei ar sievietes godu vai negodu nav nekāda sakara," kliedz Vilis Galvinieks un iet virsū profesoram. Tas soli atkāpjas. Nē, viņš kāpjas visu laiku. „Ja gan, jūs, profāns būdams, esat viņu iznesis. Katru vakaru jūs tur pie viņas sēdējāt, un nu meitenes gods ir pagalam."

„Nav tiesa," pretojas Pakalns. „Katru vakaru es tur negāju, dažu vakaru arī viņa nāca pie manis."

Nē, tas nu vēl trūka?

„Pie jums?"

„Jā gan!"

„Gāja arī pie jums?"

„Nu jā, es taču, studenta kungs, runāju latviski. Nāca pie manis."

„Viena pati?"

„Un jūs vēl jautājat? Saprotams, viena."

„Un tad jūs viņu skūpstījāt un ķiķinājaties ap to."

„Viņa rakstīja man uz mašīnas disertāciju, kamēr es diktēju."

„Tie ir meli!" kliedz Galvinieks. „Pasakas, māņi un pesteļi! Disertāciju? Jāsmejas . . ."

„Tik reiz es viņu paplucināju."

„Vai viņa pretojās?"

„Nežēlīgi, bet viņa bija pārāk nošņāpusi vienu lapas pusi no manas disertācijas."

„Es gan viņu būtu noskūpstījis."

„Es biju pārāk noguris, rakstīdams savu disertāciju. Domājat tas ir nieks, rakstīt pie tik vāja uztura kā mums, svešā valodā disertāciju. To jūs, studenta kungs, nemaz izlasīt nevariet. Un tā veselu gadu: dienu un nakti pa grieķiem. Nē, tad nav nekāda prieka ķiķināties, ja jāraknājas ap likiem."

„Jūs melojat."

„Es saku patiesību."

„Nē, jūs melojat. Jums ir bailes no manis. Es jūs nositīšu. Nu sakiet taisnību. Es lūdzu. Es viņu mīlu no sirds un dvēseles. Sakiet!"

„Es redzu, studenta kungs, jūs esat dziļi, dziļi nelaimīgs un nav labāku zāļu tik lielā jūtu chaosā un nelaimē kā degvīns." To sacīdams Pakalns izņem no kabatas degvīna pudeli. „Tā ir īsta marka," viņš saka. „Vislabākais mūsu nometnes vīndeģis to tecinājis. Tas ir viņa disertācijas augstākais punkts. Dzersit? In vino veritas, ticiet man. Es jums vēlu tikai labu. Na, še uz malkas apsēdīsimies un sadzersim."

Viņi apsēdās un Galvinieks dzer.

„Bet godīgi gan jūs, studenta kungs, neizturaties pret mani: savu nākošo profesoru."

„Es nemaz negribu vairs godīgs būt. Es gribu būt nejauks kā šī bezcerīgā dzīve."

„Pareizi, mans jaunais draugs, dzīve nav vairs lāga. Nu, vēl, tik lielas bēdas nevar vienā malkā noslīcināt. Jums jāpiedzeras tā, ka nezināt, kas rīts, kas vakars. Man jūs gaužām žēl. Es arī dzeršu. Noslīcināsim mūsu nometnes ražojumā mūsu bēdas, mūsu chaosu, kas mūs izārda."

„Nu labi," piebilst Vilis Galvinieks. „Es dzeŗu."

„Vairāk, lūdzu . . . Vairāk, lai pārstāj brēkt jūsu dvēsele, lai tā iziet no saviem krastiem. Tas jau nu degvīns vien ir, bet totiesu īsta, pašu tecināta marka. No tā nesaindēsities, nedz zaudēsit acu gaismu, bet atgūsiet savu mieru."

„Bez sprediķiem! O, dzīvīte! Es domāju godīgu meiteni, bet atrodu hetēru."

(Turpmāk beigas)

LATVIJA ATTĒLOS

Viktora Kaminska albums „Latvija"; teksta autori — V. Lamsters, H. Ritums un V. Kaminskis; J. Vīduma tulkojumi; J. Šternberga, R. Stāmeres un V. Caunīša zīmējumi; apgāda Daintarzeme, A. Grapmaņa, J. Vintera, P. Zariņa, R. Rubeņa un K. Bandenieka uzņēmumi, izlietoti arī V. Upīša, Ozola, Fotobroma uzņēmumi un uzņēmumi no grāmatām un žurnāliem. Izdevis Daintarzemes apgāds Eslingenā.

Latvijas skatu albumam trimdinieku grāmatu galdā vispirms mīļu atmiņu atmodinātāja nozīme. Bet atmiņas var dažādi stimulēt — no bezcerīgām skumjām līdz bargam spītam un traģiskam cildenumam. Latvijas skatu albums lieti der arī svešinieku iepazīstināšanai ar mūsu zemi, ar mums pašiem, ar mūsu tautas darba veikumiem savā valstī. Abus šos nolūkus var arī apvienot un to būs vēlējies arī Viktors Kaminskis savā Latvijas skatu albumā, latviešu tekstiem blakus nolikdams arī tulkojumus angļu valodā.

Teksta daļā vispirms sniegts V. Lamstera krietnā stilā uzrakstītais un datiem labi nopamatotais raksts — Latviešu likteņi gadsimtu mijās. Liekas, raksts gan domāts latviešu lasītājiem, svešzemniekus tas neieinteresēs — nopietns interesents vēlēsies sīkāka izklāsta, paviršāks lasītājs atkal populārāka, krāsaināka. V. Kaminskis devis chronoloģisku mūsu vēstures faktu sarakstu. Par dažu faktu izcelšanu var būt arī citās domās, tāpat kā par citu neatrašanu, un statistiskas ziņas par Latviju. H. Rituma labi domātais atskats par Baltijas valstu starptautisko lomu konspektīvs, nedzīvs, palicis vairāk autora apgalvojumos, nekā pierādījumos. Aizķerti gan vairāki zīmīgi konstatējumi, bet tie palikuši neizgaismoti. Mums pašiem gan pierādījumi nav vajadzīgi, bet svešniekam ar ordinārām frazēm vien nepietiek. Ed. Virzas Karogs tulkojumā angļu valodā nav vairs Virzas dzejolis.

Grāmatas serde, bez šaubām, ir illustrātīvā puse. Tajā dotas dažas diagrammas, daži statistiskus datus illustrētāji uzņēmumi, skaistā apdarē vairākkrāsu liela Latvijas karte, Latvijas karogs un valsts ģerbonis krāsās ar pirmā valsts prezidenta J. Čakstes un pēdējā valsts prezidenta K. Ulmaņa ģīmetni, vairāki krāsaini pēc etnografiskiem materiāliem komponēti tautas tērpu zīmējumi, jostu, prievīšu, cimdu un audumu (latviskā rakstā) krāsaini nospiedumi, pēc etnografiskiem materiāliem veidotu rotas lietu, Latvijas banknošu un monētu un Latvijas pastmarku attēli un vairāki Rīgas un citu Latvijas baznīcu attēli. Tiem seko nodaļas: Vecrīga, Pasts un satiksme, Tirgus, Iesākts un Nepabeigts, Tauta un daba, Ziedēja Latvija. Šie nodaļu virsraksti tomēr ne tuvu nerakstura albuma uzņēmumu klāstu, kur bez jau minētiem tematiem parādītas arī skolu un citas jaunceltnes Rīgā un citās pilsētās un laukos, rūpniecība, Ķegums, tautas svētki, izcilākie sportisti, armija, pieminekļi, lauku darbu ainas un ļoti daudz Latvijas dabas skatu dažādos gada laikos. Pavisam albums bez zīmējumiem ietelpj vairāk kā 200 foto uzņēmumu.

Albuma sastādītājs pelnījis uzteikumu par pūlēm bagātīgā materiāla savākšanā, bet pie šī materiāla sakārtojuma varētu daudz ko arī citādi vēlēties, kā to jau rāda nodalījumu apzīmējumi un materiāla uzskaitījums. Jāhožēlo, ka nemaz nav parādīta māksla (izņemot divus griestu gleznojumus Rīgas pilī, neminot pie tam to autorus), amatniecība, samērā maz rūpniecība. Dominē celtņu uzņēmumi un laukskati.

Albums kvartas formātā, iespiests uz krīta papīra nevainojamā, solīdā apdarē. No līdzīgiem līdz šim trimdā iznākušajiem izdevumiem šis visvairāk attaisno savu apzīmējumu.

K. Rabācs

Kas un kur?

Starptautiskā filmu technikas izstādē Venēcijā piedalās pāri par 250 itāļu un ārzemju firmu. 23. augustā turpat sekos 8. starptautiskā filmu skate, piedaloties 36 nācijām.

Holivudā šogad uzņems jaunā versijā filmu Trīs musketieri, pēc Dimā romāna.

Francijas studentu uzvara

BEIGUŠĀS STUDENTU PASAULES MEISTERSACĪKSTES PARĪZĒ

31. augustā Parīzē beidzās 9. studentu pasaules meistarsacīkstes. Visu sacensību kopvērtējumā 1. vietu izcīnīja Francija, 2. Čechoslovakija, 3. Austrija, 4. Anglija, 5. Zviedrija, 6. Ungārija. Futbolā fināla spēlē franči pieveica ēģiptiešus 3—2. Basketbolā uzvarēja Čechoslovakija, izšķirējā spēlē pārspējot Franciju 28—23. Trešā vietā ierindojās ēģiptieši. Viņi veica itaļus 33—31. Volejbola sacensības Parīzē notika nevis 3, bet 5 setos. Rokas bumbas spēlē uzvarēja Ungārija. Paukošanā labākos panākumus guva itaļi, beet tenisā čechi un franči. Peldēšanā pārākie bija ungāri. Reālizējās 2 jauni studentu pasaules rekordi: anglis Romains peldēja 200 m uz krūtīm 2:45,0 min. un Ungārijas vienība 4×200 m kraula stafeti 9:27,2 min. Vieglatlētikā Arifokss 400 m barjērskrējienā ar 52,3 sek. rezultātu sasniedza jaunu Francijas rekordu. Arī vieglatlētikas sacīkšu bilancē bija 2 jauni studentu pasaules rekordi: trissoļlēkšanā 14,62 m (austrietis Virts) un olimpiskā stafetē 3:17,0 min. (Zviedrijas vienība).

LATVIEŠU SPORTISTUS AICINA UZ AUSTRIJU

NOTIKS SACĪKSTES PELDĒŠANĀ, BASKETBOLĀ, VIEGLATLĒTIKĀ UN GALDA TENISĀ

Apakšējā uzņēmumā — Edgars Laipenieks

Franču militārais sporta un tūrisma birojs Forarlbergā kopā ar DP sporta klubu Varavīksnu septembrī un oktobrī rīko plašas sacīkstes peldēšanā, basketbolā, vieglatlētikā, boksā un galda tenisā. Sacīkšu organizēšanu armijas pārstāvji uzticējuši DP sporta vadītājam Forarlbergā R. Plūmem. 13. un 14. sept. Forarlbergā varēs startēt mūsu izlases peldētāji, bet 20. un 21. sept. basketbolisti, vieglatlēti un galda tenisisti. Bokseru starts paredzēts oktobra vidū. Iespējams tomēr, ka bokseriem uz Austriju būs jābrauc pat divas reizes un pirmais starts notiks jau 20. un 21. septembrī.

Peldētājiem sacensību treniņš izdevīgs. Pašreiz izlases peldētāji pulcējušies nometnē pie Vertzē un 6. un 7. sept. sacentīsies pirmajās meistarsacīkstēs trimdā. Forarlbergā mūsu izlasei pretim stāsies franču armijas flotes skolas vienība, Insbrukas peldētāji, visi labākie Forarlbergas spēki un Augsburgas vācu sporta kluba daži labākie peldētāji. Latvijas rekordiste T. Plūme jau ilgāku laiku trenējās Augsburgā vācu lietpratēja inž. Zeiferta vadībā.

Basketbolā sacīkšu rīkotāji uz Austriju aicinās latviešu studentu sastādīto vienību. Turnīrā piedalīsies franču armijas meistarvienība, Forarlbergas un Tiroles franču okupācijas spēku sastādītā vienība, Forarlbergas lietuviešu izlase, Baltijas valstu studentu vienība no Gracas, Zalcburgas DP sastādītā vienība un mūsu studentu izlase. Sacensības vieglatlētikā reizē būs arī Austrijā dzīvojošā Edgara Laipenieka 15 g. sporta gaitu jubilejas sarīkojums. Pēc trimdas meistarsacīkstēm Nirnbergā, labākajiem vieglatlētiem radīsies izdevība pirmo reizi startēt ārpus Vācijas. Galda tenisā dažiem mūsu labākajiem spēlētājiem pretinieki būs franču armijas un Austrijas izlases spēki. H. M.

Ziemeļbavārijas jaunie meistari vieglatlētikā

Ziemeļbavārijas latviešu meistarsacīkstēs vieglatlētikā 30. un 31. aug. Vircburgā pārākie bija Vircburgas sportisti, kas izcīnīja 10 uzvaras. Tālāk sekoja Rēgensburga, Hersbruka, Valka, Fišbacha un Ansbacha. Sieviešu sacensībās J. Pētersone (R.) skrēja 60 m 8,8 sek., 100 m 14,1 sek. un lēca tālumā 4,39 m. Augstlēkšanā uzvarēja A. Draviņa (F.) 1,32 m, lodē Auškape (V.) 7,83 m un 4×60 m Vircburga 35,0 sek. Pēdējā maiņā lieliski skrēja E. Švarce. Ārsti viņai ieteikuši pašreiz mazāk piedalīties sacensībās. Jaunie meistari vīriešu konkurencē: diskā Poltraks (V.) 42,08 m, 100 m Gunarsons (V.) 11,6 sek., tāllēkšanā Gunarsons 6,05 m, lodē Lipomanis (V.) 13,00 m, trissoļlēkšanā Lipomanis 12,29 m, 200 m M. Pētersons (R.) 24,4 sek., 400 m Lamberts (V.) 58,0 sek., 800 m Āboltiņš (H.) 2:07,7 min., 1500 m Āboltiņš 4:24,0 min. (1947. g. labākais sasniegums trimdā), augstlēkšanā Galviņš (A.) 1,66 m, šķēpā Krautmanis (V.) 49,63 m, 3000 m Upenieks (H.) 10:04,8 min., 4×100 m Vircburga 48,0 sek., 400+300+200+100 m Vircburga 2:15,2 min. Uzvarētāji saņēma gaumīgi veidotus diplomus.

A. Līrums

FIŠBACHA — VALKA 66,5—63,5

Pēc vienlīdzīgām sacensībām 26. un 27. aug. Fišbachas nometnes vieglatlēti uzvarēja Valkas sportistus 66,5—63,5. Sieviešu konkurencē 5 uzvaras izcīnīja Velta Bebre (V.). Augstlēkšanā viņa pārspēja Ziemeļbavārijas meistari A. Draviņu (F.). Labākie rezultāti vīriešu sacensībās: 100 m J. Galēns (F.) 12,0 sek., tāllēkšanā J. Galēns 6,12 m, lodē A. Prauliņš (V.) 12,05 m, šķēpā G. Krautmanis (V.) 48,50 m und 4×100 m Fišbacha 49,6 sek. Šoreiz vēl nav jāpriecājas par sportistu sasniegumiem, bet gan rosību. Sacensības notika uz smilšaina lauka. A. L.

Amerikāņu tenisisti sacīkstēs Forestā Hilā 14. reizi izcīnīja Devisa kausu. Fināla spēlē ASV uzvarēja Austrāliju 4—1.

Eiropas meistarsacīkstēs airēšanā Lucernā labākos panākumus guva itaļi. Fantastiskā stilā airēja itaļu lielā astoņnieka dalībnieki, ar 6:08,7 min. sasniegdami jaunu Eiropas meistarsacīkšu rekordu. Vieninieku sacensībā uzvarēja Sepheriadess (Francija).

Vācijas meistartitulu šachā sacensībās Veidenavā izcīnīja Kiningers (Ķelne), 2. Dr. Redls (Nirnberga), 3. Machats (Štutgarte).

Francijas meistarsacīkstēs futbolā pagājušās sezonas kausa ieguvējs Lille uzvarēja meistaru Robaix (ar Juliānu Daruja vārtos!) 4-0, RC. Strasbourg — Setē 3-1 un RC. Paris — Red Star Paris 3-1.

1000 metrus 2:36,8 minūtēs skrēja zviedrs Gustavsons. Jauns pasaules rekords!

Ķīnas futbola vienība Sing Tao FC (Honkonga) pirmajā viesu spēlē Anglijā zaudēja amatieru vienpadsmitam Dulwich Hamlet 2—5.

Jauns pasaules rekords 400 m peldēšanā kraulā: japānis Iruchaši veica distanci 4:38,4 min.

Velosipedi ar pārslēdzamiem „ātrumiem" un turbomotoru

Divriteņu rūpniecība daudzās valstīs jau paguvusi atkopties no kaŗa sekām. Kopš dažiem mēnešiem pasaules tirgū laiž velosipedus par arvien zemākām cenām, pie kam to kvalitāte pārsniedz visu 1939. gadā ražoto marku kvalitāti. Pēckaŗa velosipedi, kas parasti raibi lakoti, niķelēti vai chromēti, apgādāti ar visiem jaunākajiem velosipedu būves technikas sasniegumiem. Ir divriteņi ar pieciem maināmiem pārnesumiem. Pavisam nesen amerikāņu tirgū laists divritenis ar trīscilindrīgu sprauslu jeb turbomotoru. Pirms kaŗa labi iecienīti, savā stingrā būves veida dēļ, bija arī vācu divriteņi, bet Vācijas velosipedu rūpniecības atjaunošanos kavē koku, ādas, niepu un iesaiņojamo materiālu trūkums. Bez tam tā nespēj sacensties ar šiem ārzemju produkcijas „technisкajiem brīnumiem." Vācu divriteņus tomēr dzīvi pieprasa Šveicē un slavenajā divriteņu zemē Holandē.

Vēra Paklone, dzim. Šnikvalde, un bērni ļoti lūdz ziņas par vecākiem **Jāni un Lidiju Šnikvaldiem,** kas palika Kurzemē, un krustmāti **Vēru Veidi** (dzim. 1906. g.) ar 10 g. v. meitiņu Margoti. Aizbraukusi it kā uz Vāciju 1944. g. 3. oktobrī. Ziņas sūtīt **Elizabetei Tenisonei:** (13a) Moorenbrunn über Feucht, Lettenlager „Valka". 291

Mans tēvs

Miķelis Tamužs

dzimis 1885. g. 13. jūnijā Dunikā, miris trimdā Sibirijā.

Austra Tamuža

Es dzīvoju caur to labo,
ko esmu tev mācījis
(R. Blaumanis)

†

Mūsu mīļais tēvs un vectētiņš

Jēkabs Kvēps

dzimis 1873. g. 18. dec. Kraukļu pag. Lejas Sāpās, miris pēkšņā nāvē 1947. g. 10. aug. Grēvenē, Vestfālē. Kremats 1947. g. 13. aug. Dortmundā.

Viņu mīļā piemiņā paturēs
dēls, meita, mazmeita un citi piederīgie.

Šalc baltās bērzu birzis
Un senču sili sauc, —
„Nāc atpakaļ uz mājām!" —
„Es nākšu!" — atbalss trauc.

DAŽOS VĀRDOS

Latvieši Folenplakenā, angļu joslā, atraduši mežā tanku dūri. Hanoveras vācu laikraksts „Abendpost" ziņo, ka tie tik ilgi apmētājuši tanku dūri akmeņiem, kamēr tā sprāgusi un vienam saplosījusi vēderu. Viņš miris ceļā uz slimnīcu.

Nelegāli pāri robežai no padomju joslas Bavārijā augusta pirmā pusē ienākuši 7300 vāciešu.

Tikai 18 evanģeliski vācu mācītāji un divas vikārienes vēl darbojas Silēzijā uz austrumiem no Neisas upes, ziņots visu četru Vācijas joslu evanģeliskās baznīcas konferencē Kaselē.

Zemnieku tiesas organizē Ošacas apriņķī pie Drezdenes, ziņo „Nouvelles de France". Pirmajās prāvās vairākiem zemniekiem, kas nolaidīgi saimniekojuši vai nav izpildījuši nodevas, piespriests sods — izrentēt mājas citam, atstājot tam visu dzīvo un nedzīvo inventāru.

Skandināvijas ārlietu ministri iecēluši komisiju, lai tā apspriestu muitas robežu atcelšanu starp Zviedriju, Norvēģiju, Dāniju un Islandi.

6.028.000 cilvēku zaudējusi Polija otrā pasaules karā. No tiem 5.384.000 miruši koncentrācijas nometnēs, kamēr vairāk par 500.000 krituši kaŗa laukā.

Sīkas naudas trūkuma dēļ amerikāņu militārā valdība apsver iespēju izlast jaunas sīknaudas monētas Vācijā.

Visu nakti ledus skapī ieslēgta bijusi kāda Liles veikala pārdevēja. Vakarā viņa iekāpusi ledus skapī, lai sakārtotu tur novietotās pārtikas preces. Durvis aizkritušas ciet, un neviens nav dzirdējis viņas palīgā saucienus. Visu nakti viņa centusies sabojāt saldēšanas mechanismu, bet no rīta atrasta bez samaņas smagi apsaldētiem locekļiem.

Runas par atombumbu un kaŗiem nespēj iebiedēt Dienvidslaviju, teicis maršals Tito, jo armija allaž gatava aizstāvēt zemi pret uzbrucējiem. Tito paskaidrojis arī, ka kviešu raža šogad būšot daudz lielāka nekā pagājušā gadā un pēc pašu vajadzību apmierināšanas vēl palikšot diezgan arī eksportam.

560 rumāņu DP, kas bija atzīti par repatriējamiem, Pasavas izbraucēju nometnē saņēmuši ziņu, ka Rumānijas valdība pašlaik nevarot tos uzņemt. Amerikāņu iestādes nav varējušas izskaidrot Rumānijas paziņojuma iemeslus.

Arī princesei Elizabetei un princim Mountbetenam būs jāatsakās no kāzu ceļojuma ārzemēs jauno valūtas taupības likumu dēļ.

Žīdu DP, kas bija apsūdzēti par uzbrukumu amerikāņu kaŗavīriem Ansbachas nometnes tuvumā, pret drošības naudu pagaidām atbrīvoti no apcietinājuma.

Turku zenītlielgabali piespieduši nolaisties kādu padomju lidmašīnu, kas lidoja virs Smirnas priekšpilsētām. Vienu padomju ģenerāli, divus pulkvežus un citus pasažierus internēja. No 12.—18. septembrim Smirnā neoficiāli viesojas septiņi ASV Vidusjūras flotes kaŗakuģi.

Pieci no Bulgārijas izbēgušie, nesen likvidētās zemnieku partijas deputāti, ieradušies Turcijā.

Ar 15. septembri starptautiskā vēstuļu satiksmē no Vācijas uz ārzemēm atļauts nosūtīt visādā veidā vēstuļu paketes svarā līdz 2000 gramu, līdzšinējo 500 gramu vietā.

5. oktobrī pl. 3 rītā visā Vācijā atkal sāksies normālais, izbeidzoties vasaras laikam.

Konferences, kas nav spējušas sagādāt ne maizi, ne lietu

„Šoziem var notikt, ka vairāk cilvēku Eiropā nomirst badā, nekā mira un krita visbargākā kaŗa gadā!" nesen rakstīja kāds amerikāņu laikraksts. „200 miljonu cilvēku dzīvība un laime atkarīga no tā, ko mēs te paveicam un ko pēc tam darīs ASV!" augusta pēdējās dienās teica Eiropas valstu saimniecības saskaņošanas un Maršala plāna iedzīvināšanas komisiju priekšsēdētājs.

Nevienam nav šaubu, kas Eiropai šoziem draud. Daudz šaubu gan ir par to, kā šos draudus varētu novērst un vai tos vispār izdosies novērst. Nevar noliegt, ka, ja vien daudzas konferences spētu cilvēkus paēdināt — tad eiropieši badu nemirtu. Viskarstākajā augustā, kāds piedzīvots kopš daudz gadu desmitiem, pie konferenču galdiem ir spriests, spriests, spriests un vēl reiz spriests. Pamazām tomēr sāk likties, ka īstā vaina nav nedz rezolūciju, nedz arī daudzinātā lietus trūkums, bet kāda aplamība, kas ielavījusies vecajā pasaulē un nav ne pie zaļiem galdiem, padzenama, ne ar lietus gāzēm aizskalojama.

„16 PESIMISTI"

Visu augustu Parīzē apspriedušās komisijās, kur 16 Eiropas rietumvalstu delegāti grib izstrādāt projektus Maršala plāna iedzīvināšanai. Pavisam 220 eksperti pārrunājuši, kā saskaņot šo 16 Eiropas valstu saimniecību, kā izpalīdzēties savā starpā un ko tad prasīt palīdzībai no ASV. Bet jo dienas aizritējušas, jo lielā sajūsmā sāktais darbs kļuvis remdenāks, kamēr beidzot angļu prese radījusi konferences lietpratējiem jaunu palamu — „16 lielie pesimisti". Apspriedes veicās spoži, kamēr runāja par vispārīgiem principiem. Augusta otrā pusē sākās runas par to, ko katra no 16 valstīm konkrēti varētu dot un ko viņa gribētu saņemt. Tad atklājās tas, ko „Daily Mail" raksturoja ar vārdiem: „Tikpat kā neviena Eiropas valsts nav spējīga atkāpties no tīri nacionāliem aizspriedumiem un vērtēt stāvokli no vispār eiropējiska viedokļa." Portugales pārstāvji ir ļoti ieinteresēti, kad runā par zivīm, itaļi, grieķi un turki ausās, kad ierunājas par kuģošanu Vidusjūrā, Beļģija, Holande un Luksemburga, kas noslēgušas savu muitas ūniju un jau saucas par Beneluks valstīm (Beļģija-Nederlande-Luksemburga), domā, ka visas problēmas atrisinājums meklējams Eiropas muitas ūnijā. Francija principā tam piekrīt, bet tai pašā laikā Francijas delegācija, kas augusta beigās izbrauca uz otru svarīgo konferenci — uz UN pārtikas un lauksaimniecības organizācijas pilnsapulci Ženevā, aizvedusi līdz jaunos Francijas muitas tarifus, kas daudz augstāki par līdzšinējiem. Arī angļu delegātiem principā nav iebildumu, bet viņi „spiesti aizrādīt", ka šāds nolīgums varētu runāt pretim Anglijas saistībām ar tās domīnijām un kolonijām. Šveice joprojām šķiet norūpējusies tikai par vienu lietu — par savas tradicionālās neitralitātes saglabāšanu. Skandinavijas valstis labprāt sadarbotos, bet tām jāpatur prātā, ka nedrīkst pārāk krasi nostāties pret austrumu kaimiņiem, jo tirdzniecības sakaru zaudēšana ar Somiju būtu ļoti nepatīkama.

„VAI EIROPAI VAIRS NAV VALSTSVĪRU?"

Angļu žurnālists Harolds Kings, rakstot par Parīzes konferenci, beigās iesaucās: „Laikam gan tiesa, ka Eiropai vairs nav valstsvīru!" Tai pašā sakarībā „Daily Mail" ievadnieks konstatē, ka sajūsma par Maršala plānu bija liela, bet plāns joprojām ir tikai ideja. Gluži aplama esot pasaules iedoma, ka ASV jau šoziem varētu dot Eiropai to, kas tai visvairāk vajadzīgs — pārtiku un ogles. Pat labākā gadījumā tā dos tikai solīto — proti mašīnas un citus palīglīdzekļus, lai Eiropas valstis tiktu uz savām kājām. Un Ženevas konferences pirmajās dienās jau arī konstatēts, ka šogad visā pasaulē nebūs vairāk par 20 milj. t labības ko izvest, kamēr pagājušā gadā uz trūkuma apgabaliem izveda 38 miljonus.

Pesimismu 16 „Maršala plāna valstīs" pēc Harolda Kinga vērtējuma visvairāk stiprinājuši divi apsvērumi: tas, ka ASV manāma strauji pieaugoša nepatika pret turpmākās palīdzības sniegšanu Eiropai, un tas, ka arvien skaidrāki kļūst redzama ziemas bada nenovēršamība līdz ar draudiem, ka bads un trūkums izraisīs politiskus nemierus un vētras, kuŗu apkaŗošana būs grūti veicama.

Anglija bija tā valsts, kas, pašu angļu ārlietu ministra vārdiem runājot, „sagrāba Maršala plānu abām rokām". Bet krize iestājās agrāk nekā strādnieku valdība to paredzēja. Tā sākās tik strauji, ka Maršala plāns vairs nespēja neko novērst. Angliju tāpēc jau augustā daudz vairāk par ekspertu apspriedēm Parīzē interesēja tiešas sarunas ar ASV par dolaru aizdevuma atmaksu un par Rūras ogļu un tērauda rūpniecību. Kamēr pirms kaŗa Rūra ražoja 410 000 t ogļu dienā, angļi nespēj izdabūt no tām pašām raktuvēm vairāk par 230 000 t. Visiem bija skaidrs, ka produkcijas pacelšanai vajadzīga labāka pārtika un dzīvokļi ogļračiem, vairāk darba rīku un mašīnu un, par visām lietām, arī vairāk lokomotīvju un vagonu, izrakto ogļu aizgādāšanai, jo visu vasaru izraktās ogles krājās kaudzēs ap Rūras raktuvēm. Viss tas maksā naudu. Citiem vārdiem sakot — viss tas maksā dolarus. Citas angļu delegācijas tai pašā laikā runāja par to, kā ietaupīt dolarus.

3 PRETĒJAS INTERESES

Anglijas strādnieku valdībai bija vēl otra dilemma — pēc programmas tai vajadzētu veicināt Rūras raktuvju nacionālizāciju Bevinu tomēr — kā ziņo „Newsweek" — pārņēma arvien lielākas bažas par komūnisma briesmām Rietumvācijā.

Tad pievienojās vēl viens šķērslis — Francijas bailes no Vācijas rūpniecības potenciāla atzelšanas, kam pretim stājās amerikāņu negrozāmā apņemšanās beidzot atvieglināt nodokļu nastas pašu ļaudīm un panākt to, lai Vācija spēj pati sevi apgādāt. Gala rezultāts bija it dīvains lēmums: ASV un Anglija vienojās kopīgiem līdzekļiem vairāk nekā dubultot Rūras ogļu produkciju, ieguldot tur nepieciešamos līdzekļus, pēc tam uzaicināja uz apspriedi Londonā arī Francijas pārstāvjus, bet, vēl pirms šo pārstāvju ierašanās, presē paskaidroja, ka franču uzklausīs tikai konsultēšanas nolūkos. Galā, protams, lēmums palika negrozīts, bet franču prese nikni sodās par Londonas konferenci.

Ogles, protams, nav ēdamas, un cilvēkam, kas izbadējies, Rūras problēma var likties garlaicīga. Bet mūsdienu pasaule ir tik mechanizēta, ka ogles pa laikam var izrādīties arī bada cietējam svarīgākas nekā kviešu lauks vai sakņu dārzs. Visas šīs konferences ir cieši saistītas viena ar otru. Diemžēl, tomēr gandrīz visi lietpratēji atzīst, ka konferences nav pagaidām reāli rādījušas ceļu, kā atrisināt pārtikas krizi.

ZEMNIEKAM APNICIS

Daudzināts iemesls paredzamajam ziemas postam ir sausums, kas piemeklējis Eiropu. Bet laikam tomēr jāpievienojas tiem, kas saka: „Vai tad, ja lietus būtu bijis žēlīgāks, būtu bijis labāk?" Vācijas ražas, kā tagad vērtē, sausuma dēļ šogad samazināsies par 20 proc. Vai ar šiem 20 proc. būtu daudz līdzēts? „Daily Mail" lauksaimniecības speciālists domā, ka ražas ir mazas arī mākslīgo mēslu un mašīnu trūkuma dēļ, bet vēl vairāk tā politiskā chaosa dēļ, kas pārņēmis gandrīz visu Eiropu. Viņš saka: „Rietumu farmers noteikti zina, kāpēc viņš savā tīrumā svīst. Viņš tagad pelna vairāk nekā jebkad agrāk. Padomju Savienības kolchoza zemnieks iegūst lielākas ražas tāpēc, ka valdība to liek, un viņam bail neklausīt. Bet Vācijas, Austrijas, Francijas un daudzu citu zemju lauksamniekam, kam jāpārdod raža par noteiktu cenu, un kas skaidri zina, ka par iegūto naudu nevarēs nopirkt to, ko vēlas, pamazām sāk likties, ka izdevīgāki iztikt ar mazāku ražu, no kuŗas pietiek paša un ģimenes uzturam."

Neviens vēl daudzajās konferencēs nav spējis pateikt, kā novērst šo ļaunumu, tāpat kā neviens nav varējis pateikt, kas sakausēs daudzās valstis ar pretējām interesēm vienotai saimniekošanai. A. Lp.

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā RM 7.— mēnesī; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eksemplāriem — RM 6.— mēnesī par eks. Sludinājumu maksa: RM 3.— par vienslejīgu iespiedrindu vai tai atbilstošu telpu; piederīgo meklēšanas sludinājumi par puscenu, bet ne mazāk kā RM 6.— par sludinājumu.

Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai", (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmann-Platz 7.